І чужому научайтесь, Й свого не цурайтесь... — Т. Шевченко

СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250, (212) 227-5251

РІК LXXXII. Ч. 141 ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 24-го ЛИПНЯ 1975 ЦЕНТІВ 20 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK THURSDAY, JULY 24, 1975 No. 141 VOL. LXXXII.

ШКІЛЬНА РАДА ДЖЕРЗІ СИТІ ПЕРЕНЕСЕ СВОЇ БЮРА ДО УКРАЇНСЬКОЇ БУДІВЛІ УНС, ВИНАЙМИЛА ДВА ПОВЕРХИ

Джерзі Ситі. — Шкільна Рада Джерзі Ситі цієї осени перенесе свої адміністраційні бюра на 9 і 10-ий поверхи Будівлі Українського Народного Союзу при 30 Монтгомері вулиці — інформує місцевий щоденник „Джерзі Джорнал" з 22-го липня. В повідомленні дальше сказано, що секретар, адвокат та інші урядовці Ради, бюра яких приміщені тепер у власному будинку при 2 Гаррісон евеню, перейдуть до нових приміщень уже у вересні цього року. Штаб суперінтенданта шкіл, який займає тепер 5,000 квадратних стіп, винаймлюваних в будинку при 100 Нюкірк евеню, перенесеться до Української Будівлі в жовтні. До нових приміщень у цій будівлі будуть перенесені також адміністраційні бюра, приміщені тепер в школах чч. 5, 11 і 27. Це звільнить місце для більше навчальних кляс в цих школах. Власний будинок Шкільної Ради при 2 Гаррісон евеню буде перетворений на магазини коштом 35,000 долярів.

„Джерзі Джорнал" дальше інформує, що бизнесовий управитель Шкільної Ради Ірвін Стулмейкер і секретар Ради Арсеніо Сільвестрі захоплені винаймом нових приміщень в Українській Будівлі. Рада винаймає 38,000 квадратних стіп обширу в тій Будівлі на три роки. Чинш за винайм виноситиме 171,000 долярів у першому році, 190,000 дол. в другому і 209,000 дол. у третьому році, при чому Шкільна Рада застерегла собі право продовжити винайм на дальших два роки по ціні третього року. Переносячи всі свої адміністраційні бюра до одного будинку, Шкільна Рада сподіється досягнути „небувалу досі співпрацю" між поодинокими своїми відділами. Шкільна Рада матиме в Українській Будівлі місце на паркування 30 авт. Попереднього дня Рада затвердила цей винайм — інформує „Джерзі Джорнал".

В Колегії св. Андрея у Вінніпеґу почалися літні курси

Вінніпеґ, Канада. (Н.Н.). — Літні курси українознавства Колегії Св. Андрея розпочали двадцять п'ятий сезон у неділю, 6-го липня 1975 р. з вписом 72 студентів: 63 з Канади а 9 з ЗСА. Канадські студенти походять з таких провінцій: 20 з Манітоби, 18 з Онтаріо, 18 з Альберти, 5 з Британської Колюмбії та по одному з Саскачевану й Квебеку. Дівчат вписалось 40 а хлопців 32.

Курси включають такі предмети: українська мова (акредитовані курси, IX, X, XI і XII кляс української мови, департаментом освіти Манітобського провінційного уряду, та спеціяльний курс „української творчости"); релігія (катехизис, літургіка, історія Церкви, священна історія Старого й Нового Заповітів та курс для молоді українського католицького віровизнання); Історія (вступний та вищий курси Історії України та Історія українців в Канаді й діяспорі); Етнографія (вступний та вищий курси); Мистецько-прикладні заняття (вишивки, писання писанок, ткання, гончарство та інтродукція до малярства); хорова та інструментальна музика, народні танки та драма.

У програмі курсів приділено час на прогулянки та подорожі, як наприклад на Український фестиваль у Давфині та Український день в Ґардентоні.

Перед закінченням курсів відбудеться в четвер, 7-го серпня, вечерок студентської талановитости, а кінцевий бенкет в п'ятницю, 8 серпня. На цьому бенкеті будуть вшановані вчителі та студенти Перших літніх курсів, що відбулися 1947 року.

Університет Квінз в Канаді заповідає курс української мови

Кінґстон, Онт., Канада. — Ще один канадський університет прилучився до числа тих вищих академічних інституцій, в яких викладається українська мова. В академічному році 1975-76 студенти університету „Квінз" у Кінґстоні, Онтаріо, уперше матимуть можливість вибрати початковий курс української мови як повний кредитовий курс у програмі бакалявреата. Досі, у відповідальному за курс відділі сучасних мов, викладалися виключно російська мова й література, але анкета, проведена між студентами, доказала, що навіть у такому університеті, в якому число студентів українського походження відносно мале, українська мова має вартість і значення серед важливих мов світу, які цей університет оферує. Крім української й російської, на університеті Квінз викладаються курси французької, німецької, італійської та еспанської мов і літератур. Курс, під числом і назвою 91-100 „Інтродакторі Юкрейнієн", викладатиме проф. Р. Карп'як. За дальшими інформаціями можна звернутися до:

R. Karpiak,
Department of Russian,
Queen's University,
Kingston, Ontario.

Ревія, забава і мистецька виставка Б. Божемського у програмі Союзівки в кінці цього тижня

Союзівка. — В рамцях третьої серії розвагових імпрез ансамблю Союзівки відбудеться тут цієї суботи, 26-го липня, ревія п.з. „Вінчання Ані з Романом", до якої старанно готуються вже від довшого часу молоді артисти-студенти, які працюють постійно у літніх місяцях на цій відпочинковій Оселі Українського Народного Союзу. Імпреза пічнеться, як завжди, о год. 8:30 вечором, а опісля відбудеться забава з танцями під звуки оркестри „Темпо" під керівництвом І. Коваля.

В неділю, 27-го липня постійні і принагідні гості Союзівки матимуть нагоду оглянути мистецьку виставку образів мистця-маляра Богдана Божемського.

В наступну суботу, 2-го серпня, виступить у мистецькій програмі відома оперна співачка меццо-сопрано Галина Андреадіс, а на забаві гратиме оркестра Союзівки. В неділю, 3-го серпня матиме свою мистецьку виставку мистець Яків Гніздовський.

ІТАЛІЙСЬКА ПРЕСА ШИРОКО ІНФОРМУЄ ПРО УКРАЇНСЬКО-ВАТИКАНСЬКІ ВЗАЄМИНИ

Рим (В. Маркусь) — Українські Дні в Римі 10-15 липня ц.р. викликали, головно завдяки успішній пресовій конференції Українського Світового Патріярхального Об'єднання, широкий відгомін в італійській та закордонній пресі. Крім повідомлень Юнайтед Пресс Інтернешенел та італійського агентства, кореспонденти окремих італійських щоденників широко коментували справи, порушені на конференції. Ми занотували звідомлення в таких газетах: „Іль Темпо", „Джорнале д'Італія", „Іль Пополо", „Ґаццетіна", „Коррієре делля сера" та інші. Тут зреферуємо кореспонденцію в флорентійській газеті „Ля Націоне" (15 липня), що її вислав з Ватикану Венні Лаї. В цій же кореспонденції йде мова про лист Папи Павла VI до Патріярха Иосифа, в якому Папа висловлює застереження до одностороннього здійснювання патріярхального устрою українцями та поминання в церквах свого Первоієрарха як „Патріярха".

Заголовок статті в „Ля Націоне": „Павло VI розчарував українських католиків", розроблено в підзаголовках: „Вони бажають утворення патріярхату, що мав би протиставитися православному патріярхатові в Москві — Неґативний лист Папи до Кардинала Сліпого". Подаємо цю кореспонденцію повністю, бо з неї також читачі довідаються дещо про лист Папи, зміст якого доведено до відома журналістам на пресовій конференції. В кореспонденції сказано:

„Чого не окупуєте базиліку Святого Петра аж до того часу, поки Ватикан не визнає Ваші права?" Таке питання викликало холодну реакцію в залі гостинниці на Віа ділля Кончіляціоне, в якій представники трьох тисяч українських прочан, що прибули до Риму з нагоди Святого Року, відбували свою пресову конференцію. Це питання поставив один молодик, попереджаючи його претенсійним закликом про потребу у наш час крикливих протестів. Але речники Світового Об'єднання українців в екзилю відхилили це питання, що мало бути й рецептою дії. Коли виявилося, що згаданий молодик виступає від екстремної правиці, українські речники пресової конференції заявилися проти насильного маніфестування своїх поглядів, вони ствердили, що волїють менш сенсаційну дію.

Метою українців еміґрантів у різних країнах світу є здобути від Апостольської Столиці, утворення власного патріярхату, тобто такого устрою, який випливає із давньої східньої традиції і котрий об'єднав би українців східнього обряду у власну церковну організацію, здатну протиставитися Московському патріярхатові. Це прохання виринуло після звільнення Й. Сліпого із совєтського концентраційного табору на інтервенцію Папи Иоана XXIII у Хрущова, точніше, як бажання покійного совєтсько-

(Продовження зі ст. 3-ої)

В Україні знайдено скитський перстень

Київ. — „Радянська Україна" з 13-го липня ц.р. інформує, що археологічна експедиція, яку очолював Б. М. Мозолевський, вже багато років досліджує скитські могили біля міста Орджонікідзе, Дніпропетровської области. У 1971 році в Товстій могилі археологи відкрили відому царську скитську пектораль. Недавно археологам знову пощастило. На Денисовій могилі, що названа так на честь учасника експедиції, знайдено унікальний перстень-печатку, виготовлений античними грецькими майстрами із золота найвищої якости. Зверху на щитику, оформленому вишуканим обвідком з дротяної плетінки, зображено лежачого лева, який гризе свою лапу. Перед ним — голова і нога барана. Незважаючи на те, що розмір лева — менший двох сантиметрів, на зображенні відтворено не тільки найтонші детайлі його фіґури і голови, але й лють звіра.

На зворотному боці перстеня-печатки передано сцену боротьби коня з грифоном. Згідно з опінією фахівців, знахідка загальним стилем зображення дуже нагадує те, яке було на пекторалі і не поступається перед нею художною вартістю. Є навіть думка, що ці дві речі виготовляла одна рука майстра. Золотий скитський перстень важить 30 грамів.

Ілія Чорний, піонер і організатор УНС, помер у Вунсакеті

Вунсакет, Р. Ай. — В листі до Головного Уряду Українського Народного Союзу Григорій Шевчук пише, що у місцевості Вунсакет, в стейті Ровд Айленд, помер довголітній організатор Українського Народного Союзу і відданий працівник на суспільно-громадському полі Ілія Чорний. Похорони Покійного Ілії відбулися в четвер, 17-го липня ц. р., в присутності багатьох громадян і нечисленних вже його колишніх друзів, з якими Покійний ще в 1907 року організував Братство св. Стефана — 181-ий Відділ УНСоюзу і допомагав в організації других Від. що тоді організувалися у ріних місцевостях цього й сусідніх стейтів. В тому часі з Покійним І. Чорним співпрацювали ще Андрій Швець і Павло Любянецький, обидва вже покійні. Останній був довгий час предсідником 181 Відділу УНС. Спочатку, — пишеться в листі Г. Шевчука, — ми не мали нічого: ні власного приміщення, ні церкви, а Службу Божу отці, що приїжджали з Ню Йорку, правили в ірляндській католицькій церкві. Однак потім українці, що жили в різних місцевостях, дуже часто віддалених від себе по 25 і 50 миль, побудували власну церкву, біля якої зміцніло також і почало ровиватися суспільно-громадське життя. „Були це тяжкі часи для наших поселенців, які в більшості не нали мови і працювали на найтяжчих роботах. Але ми, немов ті Франкові каменярі, лупали скалу помалу, але послідовно і з відданістю, бо всі ми любили свій нарід і нашу організацію Український Народний Союз, що був тоді для нас немов би громадською святинею, кругом якої об'єднувались розкинені по цілих ЗСА наші люди". Григорій Шевчук з пошаною згадує у листі працю Покійного Ілії Чорного і багатьох інших піонерів, які працювали віддано для УНС і українського народу.

ЕВРОПЕЙСЬКА „ДЕКЛЯРАЦІЯ" НЕ МАТИМЕ ЗОБОВ'ЯЗУЮЧОЇ СИЛИ ЗАЯВЛЯЄ БІЛИЙ ДІМ

Вашінґтон. — У відповідь на заяву Александра Солженіцина, мовляв, підпис президента Форда під Европейською декларацією на вершинній конференції у Гельсінках буде „зрадою Східньої Европи" і „офіційним визнанням її поневолення назавжди", пресовий секретар Білого Дому Рон Нессен поінформував, що в опінії Білого Дому підпис президента Форда й інших голів західніх держав під Европейською декларацією „в ніякому випадку не вирішує питання кордонів у Східній Европі". Такі заяви є, заявив Нессен, „звичайним узагальнюванням" наслідків дворічних переговорів у Женеві.

Пресовий секретар Білого Дому також поінформував, що угода в Европі не є формальним договором і леґально не зв'язує держав-учасників, які її підпишуть у Гельсінках наступного тижня. З цієї причини вона не буде передана до Сенату для ратифікації, хоч президент Форд консультувався з сенаторами щодо її змісту.

Сенатор Генрі Джексон зі свого боку підтвердив, що Европейська конференція „в ніякому випадку не леґалізує совєтського панування у Східній Европі", але підпис президента Форда СССР буде використовувати у своїй пропаґанді, представляючи його як концесію Заходу для СССР. Згідно зі словами сенатора Джексона, президент Форд допомагає створювати „ілюзію, що зроблено проґрес на шляху до більшої безпеки в Европі".

В загальному, однак, опінія в ЗСА щодо доцільности поїздки президента Форда до Гельсінків є неґативна, бо переважає переконання, що з цього вийде більше шкоди, як користи, вислів чому дав „Ню Йорк Таймс" у редакційній статті з 21 липня. У такому ж тоні пише тижневик „Ю.С.Нюс енд Ворлд Репорт" з 28 липня, наводячи голоси преси і політичних діячів ЗСА. Недавні публічні виступи Генрі Кіссінджера у Мілвокі і Мінеаполісі мали за завдання оборонити стосовану урядом президента Форда політику апізменту щодо СССР, що її згаданий журнал окреслює, як „недоцінювання силової позиції Америки" у її взаєминах з СССР, зі шкодою для ЗСА.

Журнал відзначує, що мало хто в ЗСА оспорює потребу детанту у міжнародних відносинах і „основну філософію детанту", яку виклав Кіссінджер у своїх промовах, „але американці у щораз то більшому числі квестіонують ведення політики Кіссінджером і її наслідки". Згідно зі ствердженням журналу, „практично у кожній справі — економічній, військовій, політичній — виглядає, що Совєтський Союз змагається за те, щоб щось дістати від ЗСА, маючи дуже мало що дати у заміну".

У всякому випадку, виступи Александра Солженіцина поширили дискусію на тему датанту з СССР, а в першій мірі до цього причинилася початкова відмова президента Форда зустрінутися з Солженіциним, що Президент зробив, керуючися порадою Кіссінджера. Це дало товчок сенаторові Джеймсові Баклеєві з Ню Йорку сказати, що „основи детанту мусять бути справді дуже слабі, коли Президент наймогутнішої держави вільного світу мусить уникати зустрічі з найбільш вимовним живучим речником вартостей, репрезентованих вільним світом".

ЗАЛОГА „АПОЛЛОНА" ПРОДОВЖУЄ ДОСЛІДИ, ПРИГОТОВЛЯЄТЬСЯ ДО ПОВОРОТУ НА ЗЕМЛЮ

Гюстон, Тексас. — Залога американського космічного корабля „Аполлона", який має осісти на Тихому океані у четвер, 24 липня, о год. 5:18 вечором, переводить ряд запланованих експериментів. У вівторок, 22 липня, астронавти Томас Стаффорд Д. Слейтон і Венс Бренд перевели досліди над живими рибами, яких привезли із собою, а також над тими, які народилися вже в космосі із заплідненних ячок. Виявилося, що ті риби, яких привезли із Землі, мають проблему із станом невагомости у космічному кораблі, а ті, що народилися в космосі цілком пристосувалися до стану невагомости.

Астронавти також продовжували фотографувати поверхню Землі з допомогою телескопічних апаратів, а крім того робили знімки із Сонця та зір. У вівторок і середу, 22 і 23 липня, залога „Аполонна" також досліджувала рентґенове проміння, видаване зорями Молочного Шляху, вимірювала приявність гелію у міжпланетарних просторах, як також досліджувала ультрафіолетні проміння, видавані далекозорими віддаленими зорями. Астронавти також продовжували робити руханку, щоб видержати повний натиск притягання Землі, коли „Аполлон" у четвер ввійде в атмосферу, тобто на космічному кораблі перестане існувати стан невагомости. У вівторок, 22 липня, всі три астронавти перевели дослід щодо можливого впливу на людський організм космічного проміння, яке могло б пошкодити здоров'ю астронавтів під час дуже довгих полетів до інших плянет.

На середу, 23 липня, була запланована 42-хвилинна пресова конференція із астронавтами, яка мала розпочатися о год. 8:23 рано. У середу після полудня астронавти мали відчепити від „Аполлона" сполучуючий модуль і запустити його в іншу орбіту, щоб опісля відбирати від нього радіосиґнали. Як відомо, цей модуль не тільки сполучував американський космічний корабель „Аполлон" із совєтським кораблем „Союзом" під час їхнього дводенного спільного полету, але також служив як перехід для залог із одного корабля до другого.

Зросли ціни на продукти

Вашінґтон. — Департамент праці повідомив у вівторок, 22 липня, що протягом червня ціни на продукти широкого вжитку несподівано зросли на вісім десятих одного відсотка, що становить найбільший зріст за будь-який місяць в цьому році. В травні ті ціни зросли тільки на чотири десятих одного відсотка. Речники Уряду заявили, що червневий зріст в цінах був несподіванкою для урядових економістів, але твердили, що „нема причини до паніки", бо цей зріст „тільки тимчасовий". Все одно економічні дорадники Білого Дому, як також секретар скарбу Вілліям Саймон заявили, що червневий зріст в цінах вказує, що загроза погіршення інфляції ще далі існує.

АНДРЕЙ АМАЛЬРИК ДІСТАВ РОЗПОРЯДОК КҐБ ПОКИНУТИ МОСКВУ

Москва. — Андрей Амальрик, який від травня цього року проживає тут без „прописки", тобто реєстрації, одержав розпорядок поліції упродовж 72 години виїхати зі столиці. Згідно з повідомленням з 22 липня, він відмовився виїхати з Москви і продовжує жити на квартирі своєї дружини Гізелі, яка має право мати в Москві своє мешкання.

Інформуючи закордонних кореспондентів про свій новий конфлікт з КҐБ, Амальрик повідомив також, що він одержав ряд запрошень від західніх університетів, в тому з Гарварду, Університету Джорджа Вашінґтона і Утрехтського університету, але КҐБ не дозволяє йому на виїзд за кордон. Совєтські чинники мали запропонувати йому, щоб він вніс аплікацію на візу до Ізраїля, але він відмовився це зробити, заявляючи, що в Ізраїлі немає ні знайомих, ні від нікого звідтам не одержав запрошення. Амальрик хотів би одержати візу на однорічний виїзд на Захід, зберігаючи на далі совєтське громадянство. Як ця справа уложиться, покищо невідомо, але вся трудність Амальрика в тому, що він не має досі паспорту і не може без паспорту вносити формально аплікації на візу.

Коментуючи поліційний розпорядок покинути Москву, Амальрик сказав, що цей розпорядок засвідчує про совєтське лицемірство, враховуючи той факт, що на Европейській Конференції для Справ Безпеки і Співробітництва всі держави, в тому й СССР, погодилися, щоб допомогти б'єднанню розділених родин. Тепер, коли він має змогу бути разом зі своєю дружиною, совєтська влада вимагає, щоб він виїздив з міста і залишив свою дружину.

Амальрик також поінформував, що КҐБ вимагає від нього, щоб він засудив свою книжку „Чи переживе СССР до 1984 року?", у якій він заповідає внутрішні конфлікти, а зокрема збройний конфлікт СССР з Китаєм. Амальрик вказав на те, що він за час останніх кілька років змінив деякі зі своїх думок, яким дав вислів у своїй книжці, не уточнивши однак, про які властиво думки йдеться. Він не погодився на те, однак, щоб публічно під поліційним натиском засудити свої попередні писання.

„Мої погляди, подібно як і погляди інших, можуть змінятися з роками" — заявив Амальрик в інтерв'ю з кореспондентом „Ню Йорк Таймс", коли той відвідав Амальрика у його квартирі. „Але моє переконання про те, що кожна особа має право мати власні переконання і їх висловлювати, остається, і як надіюся останеться, незмінним. З цієї причини я не піддамся на шантаж і не напишу ні слова на команду" — сказав Амальрик кореспондентові.

Андрей Амальрик, історик - дисидент, здобув розголос своєю книжкою „Чи переживе СССР до 1984 року?", яку опубліковано також різними мовами на Заході. Арештовано його в 1970 року і засуджено на 3 роки ув'язнення, яке відбув він у концтаборах на півночі РСФСР. По звільнені його відразу арештовано і поновно засуджено на чергових 3 роки ув'язнення, які замінено йому на заслання у Маґадані. В травні цього року він дістав дозвіл покинути Маґадан і тоді він повернувся до Москви, де сам проживав до свого ув'язнення і де весь час після його ув'язнення проживала його дружина. Згідно з інформаціями Амальрика, КҐБ почало також робити натиск на його дружину, щоб вона усунула його зі своєї квартири.

Письменники в Україні замість „надихувати поетичним словом трударів", пишуть спогади про дитинство

Київ. — У „Літературній Україні" за липень ц.р., у статті „Письменник і сучасність", надруковано про зустріч та інтерв'ю, що відбулося в Запорізькій області з метою підготови до з'їзду КПСС. Інтерв'ю переводив В. Дригайло, кореспондент „Літературної України", з Петром Ребром, — секретарем Запорізької обласної організації Спілки Письменників України (СПУ). Петро Ребро зазначив, що остання, дев'ята п'ятирічка, яка проминає, для запорізьких літераторів була роками „дальшого зміцнення зв'язків з життям з трудовими колективами, з братніми літературами країни". Результат цих зв'язків — це поява 50 книжок запорізьких письменників, — виповнених тематикою на тему робітництва. Він також згадав про існування „тривалої дружби літераторів з робітниками кращих трудових колективів", різних металурґічних і енерґетичних заводів. Та в письменників не лише зв'язки з робітниками, вони теж відбувають проґулянки на села, зокрема, під час традиційних, уже щорічних „Поетичних травнів". Вони також проводять „Дні літератури" в районах, а в час жнив вони приїзджають до „сільських трударів", щоб... „надихнути їх поетичним словом, написати про них нові твори". Проте, як ствердиує сам П. Ребро, крім кількох творів, у яких передано психіку теперішнього селянина..." на жаль, вагомого, по-справжньому яскравого твору на цю тему запорізькі літератори ще не написали". А щождо зміцнення контактів з письменниками братніх республік, як слідно з розмови поміж обома дискутантами, — на Запоріжжі були майстри слова з... Росії, а також неодноразово виїздили запорізькі письменники з „місією дружби" у „братні республіки". Тепер, вони підготовляються до свята української літератури в... Абхазькій АССР, яке відбудеться у вересні цього року з... особливою метою — у присвяті наступному партійному з'їздові. На майбутнє заплянувано провести Дні ...російської літератури.

З'ясовуючи творчість молодих письменників, Петро Ребро підкреслив, що „справа не лише в тому, щоб допомагати молодим творчо зростати, а і в тому, щоб спрямувати їх до найголовніших тем сучасності". І як не дивно, що над цим наполегливо старші письменники працюють, а тим часом із нещодавно надрукованого звіту однієї літературної студії виявляється, що більшість творів молодих присвячено... спогадом про дитинство. Секретар обласної СПУ обурюється: „І ось про те, що земляки запоріжсталівці в нечуваному двобої з вогнем досягли феноменального результату, зваривши на добу 30 швидкісних плавок, не написав ніхто — ні молоді літератори, ні старші. Чи не свідчить це про своєрідну „глухоту" до проблем сучасності"?

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc., 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — $24.00, на пів року — $12.50, на 3 місяці — $6.50. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Щоб не проґавити нагоди

Адміністрація 200-річчя Американської Незалежности (АРБА) та Рада директорів цієї організації майже від початку свого існування виявляють зацікавлення програмами і проєктами етнічних груп. Це виявилося протягом останніх кількох місяців. Наприклад, у своєму інформаційному листку із 30 червня цього року АРБА повідомила, що вона створила Крайовий Етнічно-Расовий Союз для відзначення 200-річчя ЗСА, в скороченні НБЕРА, який має на меті заохотити участь етнічних і расових груп у відзначуванні цієї преважливої річниці. АРБА інформувала, що до новоствореного НБЕРА можуть належати всі неприбуткові та неурядові організації, які плянують переводити довготривалі програми чи проєкти, які віддзеркалювали б різноманітність та багатогранність американського суспільства і виявляли б вклад цих етнічних чи расових груп, як також поодиноких членів цих груп, у життя, історію та культуру ЗСА.

Отже, АРБА наголошує багатокультурність американського суспільства, а не міт про те, що ЗСА нібито є „перетоплюючим казаном", в якому мали б зникнути всі національні окремішності етнічних груп. Таке наставлення АРБА є великою зміною від становища, яке займали урядові чинники ще кільканадцять років тому.

Але АРБА не тільки на словах, але і на ділі готова підтримати проєкти етнічних груп, зв'язані з відзначенням 200-річчя Американської Незалежности. На засіданні Ради директорів цієї організації минулого тижня виготовлено звернення до стейтових і територіяльних комітетів АРБА, щоб вони окрему увагу звернули на проєкти жіночих, молодечих і етнічних організацій, коли у вересні цього року одержать по 40,000 долярів від АРБА. Ці гроші, які мають бути призначені неприбутковим організаціям у формі т.зв. дорівняльних фондів „мечінґ ґрентс", АРБА одержала головним чином із продажу пропам'ятних медальйонів.

Джон В. Ворнер, директор Адміністрації 200-річчя Американської Незалежности, запропонував, щоб жіночі та етнічні організації одержали ще додаткові фонди на покриття видатків, зв'язаних із їхніми програмами чи проєктами. Він рекомендував, що якщо Конґрес схвалить законопроєкт, який пропонує асиґнувати додаткових 9 мільйонів долярів для АРБА, то принаймні половина із цієї суми повинна бути призначена для жіночих і етнічних організацій. Таким чином заіснувала можливість, що організації, які ще не одержали дорівняльних фондів на свої проєкти, зможуть ще їх одержати, якщо Конґрес схвалить запропоновану суму.

Український Крайовий Комітет 200-річчя Американської Незалежности і 100-річчя Українського Поселення в ЗСА, як також всі наші місцеві комітети відзначення цих річниць, повинні якнайшвидше звернутися до АРБА чи до стейтових комітетів цієї організації, як також до недавноствореного Крайового, Етнічно - Расового Сюзу, по ближчі інфрмації щодо можливостей одержання цих дорівняльних фондів. Якщо Конґрес асиґнує додаткову суму, то фонди напевно одержать ті організації, які зголосяться першими, і тому треба подбати, щоб аплікації наших організацій були вислані вчасно.

Успіхи в космосі, нужда на землі

Газета „Ізвєстія" з 20-го липня опублікувала повідомлення Центрального Статистичного Управління СССР про „висліди виконання державного пляну розвитку господарства СССР в першому півріччі 1975 року". Це повідомлення зійшлося з повідомленнями американських і канадських збіжевих компаній про масовий продаж хлібного і кормового зерна Совєтському Союзові. Очевидно, ні у совєтській пресі, ні у даних Центрального Статистичного Управління СССР читач не знайде й слова згадки про те, що СССР, щоб себе рятувати, поновно купує зерно у „загибаючого" капіталістичного світу, але при аналізі інформацій про господарські досягнення чи недоліки СССР цей факт закупу зерна треба мати на увазі.

Звідомлення Статистичного Управління вказує, що в цілому совєтський господарський плян виконаний і навіть на окремих відтинках перевиконаний. Ми не будемо застановлятися над тим, наскільки окремі совєтські дані є правдиві і наскільки реальною є інформація про зріст продукції. Все таки навіть це звідомлення виявляє цілий ряд „мінусових позицій", зокрема, коли йдеться про виробництво споживчих дібр, як, наприклад, тканин, радіоапаратів, електропилососів, масла, олії тощо. Про те, що совєтське господарство і далі не задовольняє потреб населення на товари широкого вжитку, говорить досить виразно коротка інформація у звідомленні Центрального Статистичного Управління: „не дивлячися на ріст товарообороту і продажу товарів, збільшений попит населення на деякі з них забезпечується ще не повністю". Для кожного, хто ознайомлений з методою совєтської інформації, така „обережна" заява має окрему вимову.

Ясно, що ситуація на відтинку народного господарства в СССР набагато гірша, як це виявляє згадане офіційне звідомлення, на що аж надто виразно вказує факт закупу величезної кількости зерна на Заході та намагання повиправляти недоліки у промисловості, заповнити брак потрібних промислових продуктів і виробів імпортом з ЗСА та інших західніх країн.

Не зважаючи на всі зусилля, працю населення, кошти і жертви, совєтський „соціялізм" на 58-му році існування продовжує недописувати. Вислів цьому найкраще дали ті совєтські громадяни, які останніми днями оглядали в Москві виставку західнього хатнього влаштування, а зокрема кухні. У космічних просторах пролітав якраз совєтський космічний корабель, що мав демонструвати досягнення совєтської техніки й науки, а одночасно звичайні совєтські домашні господині висловлювали недовір'я до того, що в хаті, чи кухні може бути таке технічно досконале влаштування. Іншими словами, совєтське народне господарство не спрямоване на заспокоєння потреб населення, про що свідчить також найновіше совєтське статистичне звідомлення.

І. Вовгук

Жнива у „вирішальному році"

2.

Нові методи збирання врожаю через концентрування техніки в комплексно - механізованих загонах на папері видалися добрими, а на ділі прийшли труднощі. І вже не від погоди, на яку так нарікають щороку, а від перекидання техніки з північних областей в південні. В дорозі з комбайнів крадуть важливі частини. „Як показує практика під час транспортування машин, багато комбайнів розкомплектовується, але залізничники не відповідають за це", — бідкається „Правда" з 14-го червня. Після „розкомплектовування" частини з комбайнів продаються господарствам. В пляновій економіці соціялістичного сільського господарства люди живуть за неписаним законом „не поцупиш, не проживеш".

***

В цьогорічних звідомленнях преси про перебіг жнив багато пишеться про механізацію і механізаторів з дружинами, жінок, які працюють біля чоловіків, творячи за кресленням преси „хліборобські династії". А хвалькуватих, часто аж „астрономічних", чисел про урожаї в цьогорічних звідомленнях преси, як то було в попередні роки, значно менше. Замість чисел цей раз преса описово подає про урожайність: „Середній збір з гектара — непоганий". А до того додається, що „ніхто не пригадує, щоб позачасова спека так вплинула, що в графі урожайність зрівняла передовиків з тими, що відставали" („Ізвєстія", 5-го липня). Або: „Ячмінь видався не таким повноваговим, як сподівалися, і горох не зовсім виправдав надії" („Ізвєстія", 25-го червня)

Звідомлення з преси дають підстави твердити, що урожай в Україні та й у цілому імперському царстві большевицької кріпацької системи в сільському господарстві буде значно менший, як минулого року. Велику частину озимих посівів на українських ланах та і в інших південних районах довелося пересівати яровими культурами. Вже на січневому пленумі ЦК КПУ московський намісник, перший секретар філіялу імперської партії на Україні В. Щербицький вимагав від партійної знаті, зібраної на пленумі, посіяти на 1 мільйон гектарів більше ярових, як передбачав плян, „все зробити, щоб зібрати 48 - 49 мільйонів тонн", як встановив „отечественний" пленум ЦК КПСС, бо це „дасть змогу продати державі не менше одного мільярда пудів хліба".

Під зерновими, як виглядає з даних совєтської преси, за всіма ймовірностями в цьому році в СССР буде площа на п'ять мільйонів гектарів менша, як в останні роки. Це при пересічній урожайності дасть недобір 7 - 8 мільйонів тонн зерна. За повідомленнями преси про перебіг жнив в Україні, як і на інших територіях СССР, урожай в цьому році, на мою думку, буде на 10 - 15 відсотків менший, як був у минулому році. В звідомленнях ЦСУ — Центрального Статистичного Управління про виконання плянів 1974 року — в минулому році зібрано 195,6 мільйонів тонн. Коли повірити даним ЦСУ, то торік було зібрано на 27 мільйонів тонн менше як в 1973 році, в якому буцім то було досягнуто рекордового врожаю — 222,5 мільйонів тонн. Знавці стану сільського господарства в ССВСР рекордовим числам не вірять, бо їх досягнуто, важучи зерно великої вологости й засмічености (зерно важиться в СССР з комбайнерового бункера, а не як в ЗСА, чисте й висушене, в зернових елеваторах). А вода ж і полова — не зерно.

Щоб заховати постійне і закономірне відставання колективістичного сільського господарства, його деґрадацію і за брежнєвського владування, відомості про виробництво зерна ЦСУ подає середніми числами за кілька років: в 1966-1970 рр. пересічно збирано річно 167,6 міл. тонн; в 1970 - 1973 рр. — 191,6 міл. тонн: а в 1974 році — 195,6 міл. тонн. Виглядає поступ. Та як не маніпулюють цифрами врожаю, пересічний урожай (збір зерна) за останні чотири роки п'ятирічки і під брежнєвським керівництвом виносив 191,8 міл. тонн. За п'ятирічним пляном урожай мав бути не менше як 195 міл. тонн. Щоб пляновану цифру осягнути, треба в 1975 році зібрати не менше 207 мільйонів тонн. Звідомлення про збирання врожаю в европейських просторах московського царства дають підстави твердити, що урожай „вирішального року" брежнєвської п'ятирічки ледве чи буде більший, як десять років тому.

Тарабанщина про підготову до XXУ-го З'їзду КПСС, в якій помпується ентузіязм трударям на жнивах, не поможе сільському господарству, яке й у „вирішальному" деґрадує і то закономірно.

***

Л. Брежнєв напевно пам'ятає, що Н. Хрущева усунено з проводу, обвинувативши його, зокрема, в тому, що не спромігся припинити де-

(Закінчення на стор 3-ій)

Ярослав Климовський

Театр — дзеркало нації

Цей вислів Карла Цукмаєра про театр — помиримось — найкраще, найбільш речево й переконливо говорить про суть театру. На превеликий жаль, не дивлячись, що живемо в найбільш сприятливих (під матеріяльним поглядом) умовах для театру, його у нас чомусь не включено до комплексу елементів культури; навіть не звернули на нього належної уваги.

Коли німці, як суто-заробіткові еміґранти, перед Першою світовою війною поселились на Сході ЗСА, найперше подбали про заснування професійного театру. Із його сцени лунала зразкова літературна німецька мова за допомогою якої актори підсичували національний дух, сповільнюючи тим денаціоналізацію німецької молоді.

І наші робітники любувались із сцени нашою мелодійною українською мовою, але ... з уст акторів жидів, про яких згадує Зенон Нижанковський у третій частині своєї блискучої статті „Тіням забутих предків українського театру". („Свобода чч. 122 - 124)

Що собою уявляв наш театр на рідних землях, говорилось про це вже безліч разів. Не меншу користь ми мали б з театру тут у вільному світі, серед претенсійно (слабо обоснованої) названої політичної еміґрації. У першу чергу пожвавилася б драматургічна творчість. Молодь, захоплена геройськими подвигами сценічних персонажів доброго історичного спектаклю, була б горда за світле минуле свого народу (різного роду панахидні імпрези їй остогидли). Розбудився б у молоді патріотичний дух і свідомість національної приналежности. При допомозі старших, досвідчених акторів росли б нові кадри. Із сцени лунала б зразкова літературна мова.

Повертаючись до статті „Тіні забутих предків українського театру", треба з приємністю ствердити, що автор написав її з серцем і любов'ю. Без цього славного періоду, про який згадав автор, як і самих початків, важко собі уявити повну історію українського театру, — тим то стаття З. Нижанковського представляє один із причинків до історії нашого театрального мистецтва, зокрема це дуже цінна стаття для Книги Діячів Українського Театрального Мистецтва, яка саме тепер друкується в друкарні „Свободи".

Слід додати, що „Театр Руської Бесіди" вже в своєму першому періоді не тільки захоплював нашу публіку, але з радістю про його виступи читаємо в спогадах польських істориків театру. Про гостинні виступи „Театру Руської Бесіди" в квітні і травні 1900 року в Кракові дуже прихильно писав відомий польський поет Владислав Оркан. Між іншим, В. Оркан був у близьких, дружніх відносинах з Лепким, Стефаником, Яцковим, Твердохлібом, не згадуючи молодших — Дам'яна Горняткевича і Юліяна Геник-Березовського.

Недовгі, зате повні змісту Оркана рецензії з того часу, — пише Юзеф Дужик, — є доказом глибокого переживання близьким йому українським народним мистецтвом, а оцінки українських мистців сцени і їхньої музики, це найщиріший звук його подиву. Ось фраґмент однієї із Оркановиx рецензій: „Чим ловлять за серце українські пісні? ... Тим, що вони щирі, зроджені з праґнень вічної туги у хвилинах вечірньої задуми, що дрижить у них вічне притаємне ридання і правда української душі, гордої, подібної до кам'яних статуй сталактитів, що стікають сльозами".

А й сьогодні український театр з-під не дуже-то симпатичного полякам режиму, скільки разів гостює в Польщі, стільки разів тішиться великим мистецьким успіхом. Ось недавно гостював у Польщі „Державний Український драматичний театр ім. Івана Франка" з Києва з двома спектаклями: „Блакитні олені" Олекси Коломийця і „Ярослав Мудрий" Івана Кочерги.

Про „Блакитні олені", Маріян Сєнкевіч у журналі „Пшекруй" пише: „Актори київського театру під режисерією Володимира Лизогуба дуже щиро, моментами хвилююче грали цю повість. Особливо Альонка Лариси Хоролець переконувала дівочим чаром, наївністю і ніжним субтельним акторством. „Ярослав Мудрий" — це українська народна драма, що відкликається до віддаленої історії. Це похвала мудрому володареві, доброму політикові, ділом якого було єднання і скріплювання Київської Руси. Режисер Вронислав М'єшкіє цю драму інсценізує в стилі великої оперної ораторії. Дія відбувається в храмі св. Софії, яку збудував Ярослав Мудрий. Консерватори розставили риштовання, відновлюють клейнод архітектури і малярства древнього Києва. І тепер, наче з отих відновлюваних фресок, сходять на велику сцену історії постаті драми Кочерги. Так, як у клясичній опері, багато тут патосу, працьовито скомпонованих жестів. Аркадій Гащинський у ролі Ярослава демонстрував акторське мистецтво, оперте на цього типу драмі, створюючи монументальну силюету великого володаря.

Також Ольґерд Єнджей-

(Закінчення на стор 3-ій)

Гуцульський танок

У нашій дійсності нечасто трапляється нам зустріти справжній чистий прояв нашого народного мистецтва. Не зважаючи на виставки й фестивалі, які змагаються за першенство, небагато в них шукань того первісного мистецького відчуття нашого народу. Воно й не дивно: всякий масовий рух обнижує рівень вияву. Ми погоджуємось із тим, бо вітаємо ту масовість. Адже все, що притягає нашу молодь в орбіту нашої культури, є бажане і потрібне.

Та все ж таки, коли надибуємо якийсь первісний вияв, що сягає своїм корінням у справжню народну творчість, тоді радіємо такою знахідкою. Такою була зустріч із танковою групою Т-ва „Черемош" у Філядельфії. Ця недавно заснована мистецька одиниця ще дуже нова, можна сказати, що зі сценою „не убута". Але вона взялась серйозно за те, щоб вивчити і подати справжній танок Гуцульщини.

При Т-ві „Черемош" існує гуцульська музика — у виконанні трьох братів Гаврилюків і Миколи Павлюка. Вона була тим атракційним пунктом усіх імпрез, що їх влаштовувало товариство. До тієї музики не раз затанцювали собі оті виходці з Гуцульщини, що створили його. Але час ішов, і до танців у них уже не було охоти. Зате підросло молодше покоління — діти і внуки. Чому ж не передати їм те вміння? За те і взявся колишній голова товариства Дмитро Сороханюк із Жаб'я.

Випадок хотів, що його дружина Євдокія разом із сестрою Параскою є добрими знавцями гуцульського одягу. Вони ще в рідному Жаб'ю виконували на замовлення — чи то вишиту сорочку чи капчурі. Отже нетрудно було тепер це відновить. Але не з усім так легко, — бо ж до гуцульського вбрання належить і киптар, що його „шив" кушнір, і належали запаски, що їх ткав ткач. Та все подолали наші завзяті гуцулки. В їх хатах появився ткацький варстат, кроїлася штучна шкіра, вибивалися череси. Отже справжні гуцульські строї вже знайшлися. Сім пар придбало їх Т-во „Черемош" для свого танцювального гуртка.

Бо врешті такий зав'язався. Молодь почала сходитись у домі Сороханюків, а коли її стало більше, то в церковній залі. Вже більше як півроку вправляють вони під його проводом. Треба подивляти їх терпеливість.

Врешті трапилась нагода до виступу. Підсунуло її американське свято 4-го липня, і то не в самій Філядельфії, де воно пробігає своїм традиційним ходом, а в пригороді, що зветься Савтгемптон і промінює на цілу підміську околицю північного заходу. Міська управа Савтгемптону запросила до участи різні етнічні групи.

На міській площі, втисненій між пожарну сторожу, книгозбірню і паркову площу, розташувались станки різних національних груп. Ось український, що примістився під великим крислатим деревом. Його влаштував 90 Відділ СУА ім. Олени Степанів із Філядельфії. Тут виложені дрібні вироби народного мистецтва і їх пояснює й розпродує п-і Марія Мазур. А з другого боку йде живий рух у харчуванні. Пані: Тося Мельничук, Марія і Христя Чижовичі, Дарка Шуст, Євгенія Шляхтовська на бажання викладають голубці, вареники й частують кавою. Поруч грецький станок теж торгує несогірше, а хорватський виложив тільки свої вишивки.

Велика юрба, що кружляє по площі, приглядається, купує та коштує усіх тих кулінарних див. Сонце пряжить немилосердно, але легкий вітрець освіжує лиця. Всі очікують програми, що надрукована на великому листку. Де ж вони мали б виступити?

Управа міста дуже помислова. Дім пожарної сторожі має біля себе широку асфальтовану смугу, що служить йому до розгорнення і завертання пожарних машин. Чим не танковий поміст? Хоч асфальт не гладкий, виставлений на сонце й без підвищення, проте до виступу надається.

Найперше пустили танцювати хорватів. Чотири пари молодих людей у білих стилізованих одягах дуже вдало продемонстрували кілька танків під звуки патефонної музики. Але публіка позирала нетерпеливо в бік входу на цю імпровізовану сцену. Там уже чекала гуцульська музика.

І ось відкланялись хорвати й повагом вийшли наші музиканти на свої місця. Вітаємо їх оплесками, бо це ж відомі всім у Філядельфії скрипка, цимбали і бубон (Михайло, Іван і Петро Гаврилюки), а ось Микола Павлюк витягає свою сопілку. Заповідач представляє танкову групу Т-ва „Черемош" і називає їхні танки.

Першим був „аркан". Дев'ять леґінів станули у ряд, один в одного, у киптарях і крисанях та ще й з бартками в руках. Дмитро Сороханюк, їх учитель, зайняв місце коло музики. І ось поплинула відома мелодія. Легко пішли леґіні в танок, відчеканюючи рухами ніг і рук свої повороти. Це були чіткі й виразні кроки, але з такою легкістю виконані, немов їх танцював один організм. Не було затримок чи повторень, але одноцілий вияв цього гірського танку.

Не уступав йому дівочий танок, що слідував. Дев'ять

(Закінчення на стор. 3-ій)

М. Сосновський

Між „оптимізмом" і „песимізмом"

(Думки з приводу концепцій визвольної політики ОУН, ОУНр і УРДП)

10

Порядком наших завваг ми хотіли б заторкнути ще питання фактичного місця наших політичних груп у процесах, які відбуваються на українських землях. Згідно з опублікованими матеріялами зі з'їздів, зокрема обох націоналістичних груп, виходить, що і ОУН і ОУНр розгортають в умовах совєтсько - російської окупації конкретну революційну боротьбу і що в Україні діють підпільні групи цих організацій. Очевидно, такі ствердження для посторонньої людини, яка тільки має змогу знайомитися з надрукованим матеріялом, є виключно справою „віри", а не конкретних фактів, про які, навіть якщо такі й були б, в сучасній дійсності не можна і не доцільно говорити. В матеріялах 8-го ВЗУН відзначується, що „від 7-го ВЗУН ми були діяльні в процесах, що відбуваються в Україні", що „ОУН поступово починає просякати в Україну різними їй доступними шляхами" і що „з перспективи років можна сміло сказати, що осяги на цій ділянці були поважні". Знову ж в матеріялах ОУНр, в оцінці ситуації в Україні, просто підкреслюється, що там „революційна боротьба ОУН (бандерівців) все більше скріпляється, поглиблюється і посилюється", що „на початку 60-х років, коли Україна, здавалося б політично обернулася на „дике поле", по якому скачуть московські баскаки, роздаючи українським яничарам ярлики на право гнобити й уярмлювати своїх земляків, скріпилася всебічно боротьба і дія революційної ОУН (бандерівців), а також піднесла голос молода ґенерація українських патріотів".

Цілком інакше з'ясовує і насвітлює цю ж проблему УРДП, стверджуючи тільки, що „сучасне змагання за українські національні цілі на Батьківщині в основному йде річищем українського демократичного руху", який має за свою кінцеву мету „перетворення Української ССР на справді суверенну державу". УРДП вважає, що „після кількох великих розгромів української визвольної боротьби збройними засобами та підпільними шляхами, український народ надзвичайно ослаблений" і в актуальній ситуації єдино можливою формою боротьби є „формально - леґальні форми опору русифікації і централізації", як „нині найважливішими та найбільш реальними". Це є позиції, твердить УРДП, усього українського сучасного руху опору, речники якого враховують реальні можливості, які випливають з загальної ситуації, положення України і слабости українського народу. УРДП не відкидає, однак, й підпільних та революційно-збройних форм боротьби, якщо для цього заіснують догідні умови. Під сучасну пору, в опінії цієї партії, таких умов ще немає і тому основним завданням політичних еміґраційних груп є давати допомогу існуючому в Україні рухові опору у такій формі, у якій він виявляється, з метою сприяти „революції свідомости" серед широких народних мас. Очевидно, при такому підході до цього питання виявляється „песимізм" цієї партії у противагу до „оптимізму" націоналістичних середовищ.

Порядком уточнення треба відзначити, що націоналістичні групи, як це видно з їхніх матеріялів, в принципі не заперечують факту „формально - леґальних форм опору русифікації і централізації", про що врешті засвідчує відносно багато самвидавна література, у якій цілком виразно і постійно вказується на таку форму сучасного опору в Україні. Справа в тому, що у додатку до цього еміґраційні націоналістичні групи наголошують, з одного боку, „співзвучність і нерозривну ідейно-світоглядову й дійову єдність" між ними і тими їхніми частинами, які мали б підпільно діяти тепер в Україні, а з другого — між ними і тими формами опору в Україні, про які знаємо з самвидавної літератури. Треба припускати, що йдеться тут про таку чи іншу інтерпретацію самвидавних матеріялів, бо принаймні досі ніяких конкретних вказівок на таке „організаційне пов'язання" не було. Варто тут також відразу зазначити, що з точки зору доцільности і безпеки, враховуючи умови підсовєтської дійсности, було б помилковим, а то й шкідливим таких „конкретних вказівок" допукуватися, чи на них вказувати. Не менше помилковою, а також шкідливою, така інтерпретація самвидавної літератури, яка мала б задовольняти поточні політичні амбіції і калькуляції еміґраційних груп, а яка одночасно була б використана для ще жорстокішої розправи з тими людьми, які зважуються в умовах окупації на опір у такій формі, яка не тільки для них можлива і відповідає обставинам, але створює їм бодай формальну підставу для оборони у випадку репресій.

Під кінець наших завваг ще треба згадати про справу співпраці на відтинку нашого політичного еміґраційного сектора і про український політичний центр. На основі матеріялів з'їздів ОУН, ОУНр і УРДП можна зробити висновок, що ця проблема осталася „висіти у повітрі" без ніяких виглядів на позитивну розв'язку. Наші політичні групи будуть продовжувати діяти, як діяли досі, тобто розрізнено, бо для іншого укладу відносин між ними не існують потрібні передумови в першій мірі психологічного порядку, коли йдеться про їхній провідний актив. Дискусії і навіть переговори на цю тему, принаймні в найближчому часі, як можна передбачати на основі всіх тут обговорюваних документів, матимуть в кожному випадку „академічний" характер, а відновлювані заходи з одного чи другого боку будуть роблені виключно для „заспокоєння" суспільства з надією на те, що до такої співпраці не дійде і політичний центр, який обмежував би „суверенні" партії, — не заіснує.[5]

*

Покищо важко будь - що сказати, чи і який ефект мали відбуті з'їзди згаданих трьох політичних середовищ на українське суспільство в країнах поселення. Є фактом, що опубліковані повідомлення про ці з'їзди не ви-

(Закінчення на стор. 3-ій)

[5]) Це питання у досить драстичній формі насвітлив В. Цимбалістий („Свобода", 22 червня, 1975), пишучи про нашу нездібність „створити одну свою авторитетну репрезентацію" і пояснюючи це наслідками довготривалої неволі та браку державницького виховання. На думку цього автора, до політичної консолідації в нас дійде, але щойно тоді, „коли теперішнє покоління провідників відійде від життя й до голосу та проводу прийдуть ті, що вже виховані в нормальних, здорових умовах".

ТЕАТР — ДЗЕРКАЛО НАЦІЇ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

чик у тижневику „Жице літерацке" про обидва спектаклі висловлюється дуже прихильно. Навіть про другорядну ролю Вічного в „Блакитних оленях" у виконанні В. Дашенка говорить як про „майстерштік" і про галерію типів (епізоди), що були капітальними. Також режисер „Блакитних оленів" Лизогуб, у його опінії знаменний тим, що кладе головний наголос на символіку п'єси.

Про п'єсу „Ярослав Мудрий", каже цей рецензент, що Театр ім. І. Франка зреалізував "Ярослава" в оригінальний спосіб — з пієтизмом для тих елементів п'єси, які говорять про історичну ролю і діяльність князя. „Мені видається, — продовжує рецензент, — що актори поставили головний наголос на те, що автор драми хотів сказати про епоху та її історичні стремління. В обох спектаклях, — кінчить він, — трагічність ставалась предметом зосередженої уваги режисерів й акторів. Це взагалі свідчить про якість українського театру".

Одного разу, оповідав мені сл.п. Шеремета, колишній бас-соліст „Театру Руської Бесіди", коли цей театр гостював у Чернівцях, саме тоді проходили т.зв. цісарські маневри; фельдмаршал із цілим генеральним штабом відвідували всі оперні вистави театру. Після однієї такої вистави (мабуть, це був „Фавст"), фельдмаршал попрямував до гардероби Рубчака і зі словами „сердечно гратулюю" запитав його, де він учився співати. Коли почув відповідь „ніде", взяв це за образу і тільки вияснення тоді ще дуже молодого Иосипа Стадника, який поруч інших мов дуже добре володів німецькою мовою, мовляв, це унікальний талант, і що дійсно Рубчак вивчає кожну оперову партію лише при допомозі музичного керівника, сяк-так переконало фельдмаршала й інші особи його почту, що справді „ніде".

Очевидно кожному періоді в нашому театрі не бракувало і веселих моментів. У корінній Польщі поміж двома війнами існувало декілька українських професійних театральних ансамблів, тож вони, поруч українських назв п'єс, подавали й назви, перекладені на польську мову; і так, за „царських часів" „Ой, не ходи, Грицю" перекладали „Не хаді Грішка на жур-фікс", у Польщі назва цієї п'єси звучала: „Не ходзь, Гжесю, на дансінги", або простіше „Не ходзь, Гжесю, на потаньцуфкі".

У Галичині український театр щоправда цього не практикував, але і подані в оригінальному звучанні п'єси (тільки написані латинкою) інколи викликали у поляків деяку дезорієнтацію — наприклад „На полі крови" Лесі Українки, поляки думали, що тут ідеться про п'єсу з пастушого життя. Читаючи афішу, не одному ввижалися корови, що пасуться на полі.

Наближаючись до кінцевих рядків, слід висловити подяку авторові статті „Тіням забутих предків українського театру", д-рові Зенонові Нижанковському, що завдяки його знаменитій праці багато з нас довідались про світлі сторінки нашого театру в початках XX сторіччя і то, так сказати б, від наочного свідка — театрального ентузіяста.

Признаюсь, що мандруючи у тридцятих роках із українським театром як його адміністративний працівник, я не був цілком свідомий того, з якими великими акторами зустрічаюся щодня, а з іншими великими, з других театрів, не щодня, та дуже часто. Ними були: Иосип Стадник і ціла його сім'я — Софія, Стефа Ярема; Блавацький, Бенцаль, Рубчак, Олекса Левицький, Совачева й ін. Я очевидно згадав тільки тих, що вже їх (за винятком Стефи Стадниківни), немає серед живих, і майже всі вони у Книзі Мистців Українського Театрального Мистецтва фігурують як постоті.

Наш театр, як цілість, мав я нагоду належно оцінити щойно в той час, як опинився в Німеччині. У Ганновері, в німецькому театрі бачив я „Циганського барона", та він і не вмився, як кажуть, до нашого „Барона", який ішов у Львові за німецької окупації.

У Мюнхені знову, я бачив „Кармен", — у порівнянні з нашою, у Львові, це була прямо „халтура", і щойно тоді я зрозумів, чому німці, мадяри й італійці, що масово відвідували наш театр у Львові, не мали слів захоплення і похвали.

Так само я порівнював „Антігону" у виконанні Ансамблю Українських Акторів з Лізою Чепіль у головній ролі (ставлену на сценах таборових театрів) з „Антігоною" у виконанні німецького театру в Мюнхені; не я, сірий раб божий, але самі німецькі актори, виконавці цієї п'єси, на чолі з їхнім режисером, прямо оторопіли із захоплення, побачивши нашу „Антігону".

А накінець, таки тут вже — в Ню Йорку, Філядельфії чи інших великих містах ЗСА, багато наших театролюбів мали чимало нагод порівняти нашого „Гамлета" із сл.п. Блавацьким у головній ролі, що його у Львові в часі німецької окупації ставив маестро Йосип Гірняк, з американськими „Гамлетами". Виходить, чи то у мандрах у краю, чи в стаціонарному театрі у Львові, чи навіть у таборових умовах в Европі, ми тоді наглядно доказували, що театр, це — дзеркало нації. А тепер тут?!

Ярослав Климовський

ЖНИВА У „ВИРІШАЛЬНОМУ РОЦІ"

(Закінчення зі стор. 2-ої)

градації сколектизованого сільського господарства. За брежнєвського владування, хоч мінялися показники, стан в сільському господарстві не поліпшився, коли міряти міркою світового економічного розвитку. Преса багато коментує про великий успіх аграрної політики після березневого пленуму ЦК КПСС 1965 року, на якому почали витягати з прірви, а зерна як не вистачало тоді, не вистачає й тепер, щоб забезпечити потреби країни.

У „вирішальному році п'ятирічки", замість сподіваного великого врожаю, про що бубнила совєтська преса на цілий світ, весною в жнива почали потайки закуповувати збіжжя, шукати допомоги в капіталістичному світі. Західня преса заговорила, що СССР веде переговори через посередництво, — щоб не було розголосу, — про закуп трьох мільйонів тонн збіжжя в Канаді й семи мільйонів тон у ЗСА. Хоч переговори ховалися, але міністер сільського господарства ЗСА, Є. Л. Бутц, на пресовій конференції, висловившись про таку можливість, заявив: „Нам відомо, що СССР зафрахтував кораблі, які будуть направлені в порти Великих Озер". Звідсіля попливе зерно в порти на Чорному морі. А цьогорічні жнива в ЗСА, як ствердив Президент, будуть рекордові і щедро винагородять американських фармерів за їхню продуктивну працю.

Незабаром попливе американське збіжжя до СССР, допомагаючи брежнєвськом владуванню утримувати рабовласницьку систему, володарі сатанинської імперії. І мані, говорячи про відпруження, снують плетива для загибелі американської політичної системи. Про купівлю зерна не знатимуть трударі сатанинської імперії. І подумалось: якби добре було, щоб про продаж зерна вільний ще світ голосно сказав селянам і робітникам СССР — цієї країни неключимого рабства.

(Кінець)

ГУЦУЛЬСЬКИЙ ТАНОК

(Закінчення зі стор. 2-ої)

дівчат у стилевому гуцульському вбранні зацвіли на площі, як маків цвіт. Їх груповий виступ теж був дуже добре випрацьований як щодо композиції, так і щодо виконання. З притаманною дівчині стриманістю ноги рухалися певно і чітко. Дівчата притупували і пливли, ледве відриваючись від землі.

Врешті танок „Голубка" об'єднав легінів і дівчат. Це був теж груповий, подекуди фігурний танок, що лучив дух нашої давньої коломийки з мелодією гуцулки. Жваво рухалися пари, бадьоро супроводжувала їх музика. Це було зручне поєднання традиційного з вимогами групового виступу.

Дальші танки були імпровізацією. Танок „Півторак" виявив здібність двох молодих пар, а танок „Чумак" вийшов поза межі гуцульського репертуару. Звісно молодим танцюристам хочеться спробувати й дещо іншого!

Добрий початок, браття гуцули! Щастя, Боже, й на дальше!

Л.Б.

МІЖ „ОПТИМІЗМОМ" І „ПЕСИМІЗМОМ"

(Закінчення зі стор. 2-ої)

кликали якоїсь особливої реакції серед загалу громадянства, яке ці з'їзди прийняло з відносною байдужністю, а брак справді широкої дискусії над темами і проблемами, що їх окремі з'їзди в якійсь мірі заторкували, засвідчує про своєрідну „абстрактність" проблематики з'їздів з точки зору нашого пересічного громадянина за межами України. Постанови, ствердження, заклики і звернення, видані окремими з'їздами, хоч і спрямовані також і до цього громадянина, цей громадянин, як видно, потрактував, „як ще одні резолюції", що, безперечно, є дуже негативною ознакою і небезпечним симптомом. Над цим власне, в першу чергу, наші політичні групи і їхні керівництва повинні дуже ґрунтовно застановитися і поробити конечні висновки, якщо вони прагнуть мати українську суспільність такою, як про неї вони написали в обговорюваних матеріялах.

Справа в тому, що нам потрібно визвольної концепції, яка не була б ані „оптимістичною", ні „песимістичною", а була б реалістичною з точки зору наших національних сил і перспектив і з точки зору зовнішньополітичної дійсности на даному етапі і розвиткових тенденцій у світі та перспектив на майбутнє. Вже півстоліття тому В. Липинський нагадував всім нам, що „так тяжкого політичного завдання, як здобуття держави української, нема на цілім світі". Упродовж півстоліття ми мали багато нагод переконатися у глибокій правдивості цих слів. Формулюючи визвольну концепцію, конечним є враховувати цей момент, щоб не розгубитися між надмірним „оптимізмом" і надмірним „песимізмом".

(Кінець)

Відкладений ювілей

(М. Р.). — Російська Академія Наук у Москві повинна була відсвяткувати 250-літній ювілей свого існування ще минулого року. Святкування було первісно визначене на дні від 14-го до 26-го травня 1974 р. Несподівано 6-го травня м. р. „Правда" повідомила, що святкування в і дкладено. Кілька сот закордонних вчених, яких були запросили на ювілейні святкування, мусіли несподівано уневажнити свої пляни подорожі. Громадянство не було офіційно повідомлене, що святкування зійшлося з виборчою кампанією до Верховного Совєту. Кремль мусів здавати собі справу з політичного риску, коли б на той критичний час зустрілися були численні науковці з приблизно семи стами совєтських членів Академії, між якими є й „дисидент", як академік Сахаров. Солженіцин був ще тоді в СССР, як теж кілька десятків дисидентів, з-поміж яких тепер деякі опинилися в психіятричних „шпиталях".

Тепер, коли совєтське культурне життя як видно взяло знову під гостру партійну контролю, Кремль певно мусів здавати собі справу з того, що присутність стількох чужих науковців на ювілейних святкуваннях Академії вже не являє великої небезпеки. Факт, що святкування відкладено на жовтень 1975 року, багато людей вважають, що він потверджує той здогад.

Академію Наук, якій пощастило пережити революцію, переведено зовсім на марксистсько - л е н інську службу, так як і Російську Православну Церкву. Два найвпливовіші совєтські ідеологи сказали минулого місяця, академікам, щоб узяли активну участь у „боротьбі проти імперіялізму". Михаїл Суслов, член Політбюра і головний ідеолог партії промовляв на закритому засіданні Академії. Пізніше промовляв Борис Пономарьов, кандидат на члена Політбюра і член Академії від 1962 року. Пономарьов підкреслив у своїй промові, що Академія це не тільки наукова установа. Члени Академії з кожної ділянки мають бути найпершим ударним військом режиму. Де тільки СССР зустрічається з важливими проблемами, призначується членів Академії, щоб їх розв'язували. Академія допомагає тепер скласти новий совєтський економічний плян. Під час війни академіки придумали нові типи танків і літаків, як теж ракетні устаткування, випрацювали нові технології для виробництва зброї у амуніції та допомогли перевести промисловість на Схід. Сьогодні нуклеарна наука й міжпляннетні програми є під керівництвом Академії. В плянні Академії є запроєктоване спрямування могутніх рік Сибіру до Волги. Все це є під наглядом Академії.

Пономарьов вихваляв також історичний відділ Академії (якого членом він є) за те, що виконав багато пропагандивної роботи.

Хоч деякі члени Академії втішалися і втішаються відносною свободою думки, як, наприклад, Іван Павлов (помер 1936 року), для якого большевики навіть були збудували церкву, або Андрей Сахаров і Петро Капиця, то всетаки, як виходить із промови Пономарьова, партія зуміла опанувати цілу Академію для своїх цілей, як і кожну іншу інституцію СССР.

ДО УКРАЇНСЬКО-МАЛЬТІЙСЬКИХ КУЛЬТУРНИХ ЗВ'ЯЗКІВ

Вінніпеґ (ОуПС). — Перебуваючи нещодавно в Міжнародному Центрі в Вінніпезі представник мальтійської групи в Канаді ред. Дж. Бонавія перевів інтерв'ю з проф. Яр. Рудницьким на тему його подорожей на Мальту й репортажів про неї в українській пресі. В висліді цього інтерв'ю появилися дві статті ред. Бонавії в „Таймс оф Мальта" (по-англійському) й „Ль'Оріззонт" (по-мальтійському), в яких підкреслено культурні зв'язки Мальти з Україною, що датуються кінцем 19-го сторіччя (малюнки Д. Левицького передані Мальтійським лицарям), а теж порівняно Т. Шевченка з національним поетом Мальти Дуном Кармом.

ІТАЛІЙСЬКА ПРЕСА...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

го лідера виявити жест пошани супроти Ронкаллі (Папи).

Після того, як Сліпого привезено до Риму та піднесено Папою Павлом VI до гідности кардинала, він став найвищим ієрархом Української Церкви східнього обряду, будучи одночасно тим, хто вже триццять років противиться підчиненню українців католиків Російській Православній Церкві. Таким чином утворення окремого патріярхату, за що змагаються тисячі українських еміґрантів на чужині, є в суті речі політичною проблемою, однозначною з відповіддю закордонних українців православним росіянам: Церква, що ви її насильно знищили, підноситься сьогодні поза кордонами СССР, здобуваючи своє власне організаційне завершення. Така заява в 1950-их роках могла добре вдаряти в тон, але тепер, в атмосфері коекзистенції, вона готова прозвучати як дисонанс в діялозі (між Сходом і Заходом).

Діялог не подобається екзильним українцям, які не шкодують критики для східньої політики Павла VI. Присутність недавно у Римі одної російської православної делегації, яка мала розмови з католицькою делеґацією, а пізніше була прийнята Папою на окремій авдієнції, була потрактована гостро на пресовій конференції, що її речники скваліфікували як поступка (збоку Ватикану). В час цієї конференції виявився цікавий факт, а саме, що боротьба за патріярхат між Ватиканом і українцями, чи то мирянами чи священиками, набрала форм, які нагадують відкриту ребелію. Це виходить з одного приватного листа Павла УІ до Сліпого з минулого травня, в якому Папа поважно занепокоєний тим, що: „в останніх публікаціях та офіційних документах Української Католицької Церкви Вам було надано титул Патріярха. Це не лише дуже нас діткнуло, але також викликало багато замішання та порізнення між єпископами і вірними візантійсько-українського обряду. Ці зверталися до Апостольської Столиці за відповідними вияснениями та спільними напрямними".

Лист Павла VI, що його коментовано в час пресової конференції, нагадує справу (патріярхату) від початку, тобто з 1963 р., коли компетентні Ватиканські органи повідомляли про неможливість утворення українського патріярхату. „Ми також бажали поінформувати вас про наше рішення в листі з 7 липня 1971 р. нагадуючи існуючу канонічну дисципліну. Ми вас повідомили, що після розважного передумання перед Богом опінії кардиналів, Ми були б схильні прийняти Ваше прохання, все таки Ми ще раз прийшли до важкого висновку, що не є вказаним, хоча б під теперішню пору, здійснювати, творення українського патріярхату". Це наше рішення — продовжується в листі — повторно було стверджене стосовними дикастеріями Апостольської Столиці".

„Після того, як Ми одержали повниці інформації — пише Павло VI — Ми бажали знов розглянути це питання, очевидно, в загальному контексті спільного добра всієї Вселенської Церкви та в інтересі Української Католицької Церкви. Проте, не бачимо, на жаль, як раніше зроблене нами рішення могло б бути змінене. Повторюємо, що так є щонайменше під цю пору. Ми спішимо Вас запевнити, що це наше поновлене рішення позбавлене яких-небудь політичних мотивів. Навпаки, воно випливає з важливих релігійних і душпастирських мотивів, з нашої важкої відповідальности, що її глибоко усвідомляємо..."

Документ закінчується: „Ми до Вас говорили з відкритим серцем, достойний Брате, щиро бажаючи, щоб все було зроблене, щоби українські католицькі вірні залишилися завжди в єдності поміж собою та із Петровим Престолом та щоби не бралися розв'язувати церковно - канонічні питання, які є застережені за Апостольською Столицею".

Пригадка є ясна, виразна і ставить перед відповідальність усіх українців, яким не був би їхній статус. В певному розумінні є це упімнення для кардинала Сліпого. В цій констеляції пропозиція молодика з правиці на пресконференції про захоплення українцями базиліки Святого Петра виглядала б радше на дітвацтво. Але куди поважнішим було б, коли українці, не зважаючи на упімнення Папи, далі уважатимуть Сліпого своїм Патріярхом, а свою Церкву патріярхальною. Це було б однозначним з тихою схизмою, — закінчує свої інформації і міркування „Ля Націоне".

Такою є опінія італійського журналіста. Блаженніший Патріярх, частина єпископів і священства та миряни дивляться на ці справи інакше. Вислів їхнім поглядам вони дали у своїх відповідях-листах до Папи та до власних єпископів. Сьогодні, коли лист Павла УІ з 24-го травня вже став відомим, потрібно, щоб до нього було зайнято публічне становище, що напевно зроблять відповідні чинники.

В. Маркусь

Живиця і бурштин

(На маргінесі одного весілля)

В суботу, 12-го квітня ц. р. в мото-готелі „Ксеня", популярно від прізвища власника званого Кобзарівкою, у Гантері, Ню Йорк, відбулося одруження Юрія Попеля — сина Яреми й Галі, замешкалих у Клівленді, Огайо, з Вірою Слободян — дочкою Михайла й Марії, з Едісону, Ню Джерзі. Обидвоє молодята юні професіоналісти, пластуни (він — „бурлака", вона — „чортополошка") і активні любителі спорту.

Бути при заснуванні такої української родини в діяспорі, значить, бачити типових новоженців та їхніх друзів і подруг, із якими найкращі надії зв'язують не тільки їхні рідні батьки, але й ціла українська громада. Серед весільних гостей були: голова Шкільної Ради УККА — проф. д-р Едвард Жарський з дружиною, психолог д-р Богдан Цимбалістий з дружиною, голова Слов'янського Відділу Бібліотеки Індіянського університету в Блюмінгтоні — Олег Кудрик з дружиною та інші... З Аргентини (Буенос Айресу) прилетів вінчати свою племінницю її дядько (рідний брат матері) — о. Григор Гарасимович, а з Вінніпегу матері кузен — о. Михайло Боячок, з якими в церкві трійцю священнослужителів створив парох Гантеру — о. Іван Мак.. Наспіли гратуляційні телеграми від голови Української Помісної Католицької Церкви з Риму, — Патріярха Йосифа, від дядька пана-молодого (материного брата) — священика з України, від письменника і критика Юрія Стефаника з Вінніпегу, від пароха панни молодої — о. крилошанина В. Танчака, від пластової - виховниці, члена Головної Булави — ред. Ольги Кузьмович, та інших. Із Швайцарії прилетів на весілля дядько молодого, колишній спортсмен — Михайло Гаврилів...

З усіх цих усних і телеграмних побажань, закінчених однозвучним „... на славу Бога й народу" — за письменником, М. Понеділком кажучи — джерелиться надія, що новоженці, крім тягару родинних обов'язків, усвідомляють свій додатковий обов'язок: нести скрижалі рідних традицій, української духовости та тягар праці для „далекої і близької нам" Батьківщини.

***

... О год. 4-ій йдуть... Весілля йде!... Якесь великоднє враження родиться, коли з церковного угір'я спостерігати барвистий людський потік, що — всупереч усім фізичним законам — „пливе" вгору, до храму духа.

Церковця сповнена людей і напруженої святкової поваги. Прекрасним голосом блестить головно молодий о. М. Боячок. Найвище „вонмім — будьмо уважні" могутньо лунає в церкві, коли молодята поволі, слово-по-слову, проказують слова присяги на союз і вірність до кінця життя.

... Після виходу з церкви понад дві сотні ґратулянтів ждуть на чергу з побажаннями новоженцям. На плечі тількищо одруженої та її дружок треба накидати плащі, бо лещатарський вітер з поблизьких гір занадто ревно ввесь час ґратулює й від себе... Після відбутих церемоній — коктейл у горішній залі мото-готелю „Ксеня" прийшов як істинне лікарство, що привернуло перемерзлим організмам нормальну температуру.

Новоженці. Коли їх запитано, чому вони не влаштували весілля в Клівленді, чи в Едісоні (де вони дотепер жили), відповідь обидвох звучала: — Бо на Кобзарівці ми почуваємося, як в Україні. Тут гори, що нагадують нам оспівані в піснях Карпати, тут чудова українська церковця, тут український рідний дух і рідна нам родина Кобзярів. Ми любимо їх — а вони люблять усіх нас, молодих українців...

[illegible]

***

рактеру того, з „Наталки-Полтавки", отже, не було „Виборного" — сватів з обов'язковими рушниками (по-міністерському, навскіс через плече), не було розповідей про „дівицю-куницю". То було модерне стилізоване весілля, оперте на народних традиціях. Всі три промови — старости, автора цих рядків (навесело) і батька женихового — були короткі, з серцем-перцем і не забагатьма науками (які молодята і їхні завтрашні молоді послідовники могли запам'ятати). А коротка доповідь сестри панни-молодої, Соні, про значення й символіку весільного короваю могла б зайняти місце в кожній енциклопедії українознавства.

Мій швайцарський гість (кажу „мій" — бо ми колись разом у футбол грали) намагається нашвидкоруч переплигнути чверть-сторіччя, яке він прожив далеко від українського організованого життя. Пояснюю йому, хто такі ці молоді люди з довгими шевелюрами й бородами: то один-в-один професіонали — банкіри, інжeнери, професори, мистці. Деякі з них уже займають високі становища в американському житті. А чуприни й бороди не сартрівські, не „екзистенціяльні" — а просто, модні. Вони ротаційно, в різні сторіччя, появляються то знову зникають (у Станиславові, в двадцяті роки, ми бачили Винниченкову п'єсу „Панна Мара", де незабутній Макс Опар, у ролі студента, теж мав бороду й бакенбарди).

Від цих молодих людей говорив пластун (очевидно, „бурлака" — тут і музиканти оркестри „Темпо" і багато учасників теж „бурлаки"), Ярко Бігун. Він не має ніяких труднощів з українською мовою, повільність, з якою він важить кожне слово, свідчить тільки про серйозність української молоді, яка відчуває на собі тягар і труднощі одночасного життя в двох світах. Як посередник між цими двома світами та двома генераціями нашої молоді по залі дискретно кружляє та учасників в одну цілість зв'язує досвідчений, талановитий у багатьох напрямках бурлацький ветеран вояцький і музикально-співацький, 40-річний Ігор Раковський, з Ню Йорку...

Програма весілля під дискретним проводом старости д-ра Олега Кудрика, в асисті старостини п-і Д. Данилович, швидко біжить до кінця.

***

Ще, в перервах між танцями, вітання молодят, з розподілом короваю, ще „бурлацькі" ґратуляції молодому (якого на коці підкидають угору так довго, доки він тулубом своїм не пробив діри в пластиковій стелі) — і кінець...

А коли затихло все і вас надворі живицею сосон вітає холодна гантерська ніч, невижиті бажані аналогії виповзають з підсвідомости й домагаються ясної формуляції в „кредо" - вірую: живиця традицій, духовости та ідей українства, які ми передали цим нашим дітям, не скапає безкорисно. Вона скресне у бурштин твердих постанов тільки велике бачити, тільки великого бажати і тільки для великого жити - проживати.

О. Гайський

СССР закупив в ЗСА додаткових 36.7 мільйонів бушлів пшениці

Вашінґтон. — Департамент сільського господарства повідомив у вівторок, 22 липня, що Совєтський Союз закупив в ЗСА додаткових 36.7 мільйона бушлів пшениці. Як відомо, минулого тижня СССР купив в Америці 117 мільйонів бушлів пшениці, а крім того цього тижня закупив 177 мільйонів бушлів кукурудзи та 51 мільйон бушлів ячменю. Таким чином, від минулого тижня Совєтський Союз закупив в ЗСА розом 381.7 мільйонів бушлів зерна. Крім того, Канада та Австралія також продали різне зерно для СССР. Отже, протягом трохи більше ніж тижня Москва в цих трьох країнах купила разом 482.2 мільйона бушлів різного зерна, вартости 1.3 більйона долярів. Ці закупи пшениці, кукурудзи, ячменю та іншого зерна підтверджують чутки, що в час коли в ЗСА, Канаді та Австралії сподіваються рекордових жнив, то в Совєтському Союзі посуха винищила різні роди зерна. Департамент сільського господарства ЗСА запевняє, що продаж зерна Совєтському Союзові не спричинить високих підвишок в цінах харчових продуктів в Америці. Але існує можливість, що американські портові вантажники відмовляться навантажувати на кораблі зерно, закуплене Совєтським Союзом, бо речники вантажників твердять, що продаж зерна для Москви піддержує тоталітарну систему в СССР, а також побоюються, що цей продаж таки піднесе ціни харчів в Америці.

ШОЛОХОВА ВІДЗНАЧЕНО

Москва. — Агенство ТАСС інформує, що тут 18 липня відбулося вшанування совєтського письменника М. Шолохова, автора „Тихого Дону", у зв'язку з 70-річчям з дня від його народження. М. Шолохову вручено орден Леніна, а ЦК КПСС надіслав йому окреме привітання.

Як відомо, авторство „Тихого Дону" оспорюється, а Александер Солженіцин опублікував інформацію, що мовляв, Шолохов покористувався хронікою, яку написав козацький письменник Федір Крюков, що помер на тиф в 1920 році. Ця його хроніка попала до рук Шолохова, який на її основі написав свій твір, заявив А. Солженіцин.

ВОЯЦЬКІ ВЕЧЕРНИЦІ У ГАНТЕРІ

Гантер, Н.Й. — Управа Станиці Б-ва кол. Вояків I УД УНА в Ню Йорку влаштовує тут в суботу, 26-го липня ц.р. в залі оселі „Ксеня" на посілості В. Кобзяра традиційні літні вояцькі вечерниці. Грає оркестра О. Строцького; початок забави год. 9-та вечором.

Журнал „Самостійна Україна" відзначає Срібний Ювілей

М. Ю. — Вже 25 років появляється журнал „Самостійна Україна", який вперше появився у Чікаґо. Журнал є органом Ідеологічно Споріднених Націоналістичних Організацій (ІСНО), в тому й Організації Державного Відродження України (ОДВУ), яка є в системі ІСНО. Він обслуговує терени в З'єднаних Стейтах Америки (ЗСА), Европи, Канади, Австралії, Південної Америки та інші, в яких діють організації в системі ІСНО. Головним змістом журнал „Самостійна Україна" є речником Українського Націоналістичного Руху. Він інформує своїх читачів про найважливіші події на полі Визвольних Змагань Української Нації та про українське суспільно-громадське життя на теренах, в яких діють організації в системі Ідеологічно Споріднених Націоналістичних Організацій (ІСНО).

Видавцем журналу до липня 1971 р. була Центральна Управа Організації Державного Відродження України (ОДВУ), а від серпня 1971 р. його видає Українсько-Американська Видавнича Спілка в Чікаґо, президентом якої є організаційно незаступлений інж. Степан Куропась.

На протязі 25 років появи журналу, його по черзі редаґували віддані справі Націоналістичного Руху шість головних редакторів: Володимир Шемердяк, Тома Лапичак, Степан Куропась, Зиновій Книш, Михайло Панасюк і останньо Денис Квітковський-Квітка. На окреме відзначення заслуговує головний редактор Михайло Панасюк, який на цьому пості безкоштовно і віддано працював, починаючи від 1962 року до кінця 1972, а дальші два роки на пості відповідального редактора. Побіч редаґування часто можна було стрінути в друкарні М. Панасюка зі замащеними руками при лінотипі, друкуванні журналу, та при інших роботах.

Під сучасну пору, головним редактором від 1973 р. є адвокат д-р Денис Квітковський-Квітка, а в складі редакційної колеґії є д-р Зиновій Книш, інж. Степан Куропась — президент Видавничої Спілки, інж. Василь Нагірняк — пресовий референт Центральної Управи ОДВУ та проф. Михайло Михалевич.

Журнал, змістом і формою, стоїть на високому рівні і повністю виправдує свою назву „Самостійна Україна". На його сторінках стрічаємо праці українських науковців, суспільно-громадських і політичних діячів та поетів і письменників. Для прикладу наводимо тільки по кілька прізвищ із кожної групи. Науковці: Боцюрків Б., Кейван І., Онацький Є., Розгін І., Стерчо П. та інші. Суспільно-громадські і політичні діячі: АртюшенкоЮ., Бойдуник О., Гайвас Я., Грановський О., Штуль-Жданович О., Зінкевич О., Квітковський-Квітка Д., Книш З., Куропась Ст. Михайлевич М., Панасюк Михайло, Плавюк М., Пундик Ю. та інші. Поети і письменники О. Бабій, Т. Курпіта, Л. Рихтицький, Г. Черінь та інші.

Журнал „Самостійна Україна", видаючи повних 25 років поважні праці визначних діячів пера, причинився до збагачення скарбниці українського друкованого слова. При дальшій моральній і матеріяльній підтримці українського населення журнал буде продовжувати свою появу, щоб могти відсвяткувати свій Золотий Ювілей.

Мачук Юрій

ДНІ ВІДДІЛІВ ОДВУ

Лігайтон, Па. — В днях 26 мутьсятут дні ОДВУ з двоі 27-го липня ц.р. відбуватиденною мистецькою програмою, у якій виступатимуть мистецькі одиниці з поодиноких Відділів ОДВУ східних стейтів. У програмі передбачено: субота, 26-го год. 1-ша по полудні — привітання гостей, товариські гри і забави, ватри для таборової молоді і старших гостей, забава з танками. Ватрами керуватимуть: для молоді О. Ґенгало і В. Мельник; для старших — Л. Бенделюк і М. Середович. Біля ватри виступлять юні бандуристи з Бавнд Бруку, Н.Дж. В неділю, після Служби Божої, яка буде відправлена о год. 11-й, відбудеться спільний обід з мистецькою програмою.

ТАРЗАН, 7337. НЕСПОДІВАНА ДОПОМОГА

Це неначе чудо, Тарзане!.. Тільки вони приготуються кидати списами в нас, то падуть немов підкошені!

Це ніяке чудо, капітане Більський... ... Тільки маленькі люди з добрими серцями, які заховалися в довколишніх деревах!

Вони не тільки прикривають нашу втечу отруйними стрілами, але також мстяться на своїх давніх ворогах!